

Studijní obor: **Pedagogické lyceum**
Předmět: **PSYCHOLOGIE**

1. Pojetí a předmět psychologie

- Psychologie jako věda, pojetí, předmět.
- Základní psychologické disciplíny.
- Postavení psychologie v systému věd.
- Biologické a sociální faktory ovlivňující psychiku.

2. Základní psychologické směry

- Aktuální témata psychologie (Národní ústav duševního zdraví, Psychologický ústav akademie věd).
- Hlubinná, humanistická, experimentální, tvarová, kognitivně-behaviorální psychologie, transpersonální psychologie.
- Základní vymezení a hlavní představitelé.

3. Základní psychologické metody

- Pozorování, rozhovor, dotazník, anamnéza, experiment, testy, analýza produktů lidské činnosti.
- Výhody a nevýhody použití jednotlivých metod.
- Příklady aktuálních výzkumných projektů.

4. Pedagogická psychologie jako vědní obor

- Vymezení a charakteristika pedagogické psychologie.
- Vztah k jiným vědám, oblasti působení a možnosti využití pedagogické psychologie.
- Aktuální problémy pedagogické psychologie.

5. Psychologie osobnosti

- Pojem osobnost, struktura osobnosti.
- Typologie osobnosti podle Hippokrata, H. Eysencka, E. Kretschmera.
- Vývoj osobnosti.
- Biologické a sociální determinanty psychiky jedince.

6. Psychické vlastnosti osobnosti

- Aktivačně – motivační, vztahově – postojoyé, seberegulační, výkonové a dynamické vlastnosti osobnosti.
- Charakter – vymezení, vývoj. Sprangerova typologie.
- Vůle, volní vlastnosti, poruchy vůle.

7. Citové procesy

- Emoce a city – vymezení, vlastnosti a formy citů, emoční inteligence.
- Nálada – vymezení, druhy nálad, faktory ovlivňující náladu.
- Stres – vymezení, druhy stresů, stresory, reakce na stres, předcházení stresu, psychohygiéna.

8. Vznik a vývoj sebepojetí

- Jáství.
- Vznik a vývoj vědomí JÁ.
- Reálné, ideální JÁ, vnímané JÁ, prezentované JÁ.
- Obranné mechanismy Ega.
- Sebevědomí, podpora sebevědomí nejen žáka.
- Techniky sebereflexe a poznávání vlastní osobnosti.

9. Kognitivní procesy I.

- Kognitivní psychologie.
- Vnímání – druhy, poruchy vnímání, testování vnímání.
- Představy. Fantazie.
- Paměť – druhy, poruchy paměti. Možnosti cvičení paměti.

10. Kognitivní procesy II.

- Kognitivní psychologie.
- Myšlení a řeč. Podpora myšlení a řečových schopností ve školním prostředí.
- Myšlenkové operace, příklady. Poruchy myšlení.
- Inteligence. Pojetí, druhy.

11. Psychologie učení

- Vymezení, význam, charakteristika učení.
- Vnější a vnitřní činitele ovlivňující učení.
- Typy, druhy, mechanismy učení a učební styly.
- Zákonitosti učení.
- Duševní hygiena. Relaxační techniky.

12. Vývojová psychologie

- Vymezení oboru, předmět, cíle vývojové psychologie.
- Stručná historie vývojové psychologie, vztah k jiným disciplínám.
- Duševní vývoj.
- Metody vývojové psychologie.

13. Periodizace duševního vývoje

- Duševní vývoj.
- Etapy lidského života.
- Různé přístupy k periodizaci duševního vývoje - Freud, Piaget, Erikson, Příhoda.
- Kritické momenty ve vývoji jedince (krize u mužů, krize u žen).
- Manželské a partnerské krize.

14. Období mladšího školního věku

- Vymezení, charakteristika, zařazení z hlediska periodizační teorie.
- Somatický a kognitivní vývoj.
- Emoční a sociální vývoj.
- Vstup do školy, adaptace na školu, problematika školní zralosti.

15. Období prepuberty a puberty

- Vymezení, charakteristika, zařazení z hlediska periodizační teorie.
- Somatický, emoční, kognitivní vývoj.
- Sociální vývoj a sekundární socializace.
- Kritické momenty prepuberty, puberty.

16. Období adolescence

- Vymezení, charakteristika, zařazení z hlediska periodizační teorie.
- Somatický, emoční a kognitivní vývoj.
- Sociální vývoj, vztahy, partnerství (psychosexuální vývoj).
- Profesní vývoj.
- Rizikové jevy v adolescenci.

17. Psychopatologie a patopsychologie I.

- Vymezení normality.
- Poruchy osobnosti.
- Problematika závislostí a kriminality.
- Psychosociální aspekty závislostí, kriminality.

18. Psychopatologie a patopsychologie II.

- Vymezení normality.
- Poruchy intelektu - etiologie, klasifikace, mentální retardace a demence.
- Psychologická problematika nemocných a zdravotně postižených jedinců.

19. Psychopatologie a patopsychologie III.

- Vymezení normality.
- Poruchy pudů.
- Psychosociální aspekty týrání a zneužívání. Oběti trestné činnosti.
- Primární, sekundární viktimizace.

20. Psychopatologie a patopsychologie IV.

- Vymezení normality.
- Poruchy emocí – strach, úzkost, fobie.
- Bipolární afektivní porucha, deprese, možnosti léčby.
- Neurotické, úzkostné poruchy. Posttraumatická porucha.

21. Psychologie zdraví a náročné životní situace

- Vymezení pojmu zdraví a nemoc.
- Bio-psycho-sociální faktory ovlivňující zdraví, zdravý životní způsob.
- Stres a jeho působení na zdraví.
- Frustrace, deprivace, konflikty a jejich řešení.
- Pracovní zátěž a syndrom vyhoření.

22. Sociální psychologie jako vědní obor:

- Charakteristika, cíle, předmět a význam sociální psychologie.
- Základní metody používané v sociální psychologii.
- Socializace jedince.
- Mechanismy sociálního učení.

23. Jedinec ve společnosti:

- Sociální interakce. Význam sociální interakce.
- Sociální percepce, chyby v sociální percepci.
- Sociální komunikace – vymezení, druhy a typy komunikace.

24. Sociální skupiny:

- Charakteristika, druhy a dělení sociálních skupin, význam sociálních skupin pro život jedince.
- Struktura skupiny, status, pozice, role ve skupině.
- Skupinová dynamika, skupinová pravidla, normy, skupinový konformismus.
- Vývoj a utváření skupiny.

25. Rodina a školní třída jako specifická sociální skupina:

- Rodina jako primární sociální skupina, vliv rodiny na socializaci a vývoj jedince.
- Školní třída jako sociální skupina, role, normy, dynamika, atmosféra a klima školní třídy.

Zpracovala: PhDr. Lucie Dvořáková

Schválil: Mgr. Michal Balaš, ředitel SOŠ AHOL v. r.

V Ostravě 1. 9. 2022